

— Κύριε πρίγκηψ! ἀπεκρίθη παρωργισμένος ὁ Ἀλέξανδρος, δὲν ἐννοῶ διόλου τὴν διαγωγὴν σας. . . . Μὲ φαίνεται ὅτι δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ τόπος τὸν ὁποῖον ἐπρεπε νὰ ἐκλέξετε. Λυποῦμαι κατὰκαρδὰ φοβούμενος μήπως ἡ κυρία νομίσῃ ὅτι εἶμαι κ' ἐγὼ συνένοχος τῆς ἀνεξηγήτου αὐτῆς ἀστείότητος σας, καὶ τὴν παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃ. . . . Ὁ φίλος σας Κ. Βενιέρης ἐλθὼν πρὸ ὀλίγου μὲ εἰδοποίησεν ὅτι μὲ περιμένετ' ἐδῶ καὶ, ἂν καὶ τὸ μέρος μ' ἐφάνη παράδοξον, δὲν ἐδίστασα ὁμῶς. . . .

— Ἐκάμετε ἀξιόλογα, εἶπε διακνύσας αὐτὸν ὁ Φιλόδωρος. Τώρα δὲν περιμένω παρὰ μόνον τὸν βαρόνον Σταΐνσδορφ διὰ νὰ ἐξηγηθῶμεν καὶ οἱ τέσσαρες.

— Κύριε! ἐπανελάβην ἀκαθέκτως ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐπερίμενα τοῦτο ἀπὸ ὑμᾶς. . . ἡ πανουργία αὐτὴ μὲ φαίνεται. . .

— Σιγᾶ, σιγᾶ, εἶπε γελῶν ὁ πρίγκηψ, ἡ πανουργία αὐτὴ μ' ἐμάθεν ὅτι ἐπεθύμουν νὰ μάθω. Ὁμολογῆτατε τώρα, κυρία Σοφία, ὅτι ἀποστρέφεσθε τὸν πρίγκηπα Φιλόδωρον, καὶ ἀγαπᾶτε τὸν πρίγκηπα Ἀνδραμίδην.

— Κύριε πρίγκηψ, εἶπε, μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἡ Σοφία. Καταχρᾶσθε. . .

— Καταχρῶμαι τὴν ἐμπιστοσύνην σας; τοῦτο ἠθέλετε νὰ εἰπῇτε πλὴν ἀρετὴ με νὰ τελειώσω. Ἡθελα νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι θὰ εὐρεθῇτε εἰς δύσκολον θέσιν, διότι καὶ ἀποστρέφεσθε καὶ ἀγαπᾶτε συγχρόνως καὶ τοὺς δύο μας.

Καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀνεσκίρτησεν, ἡ δὲ Σοφία ἔμενεν ὡς ἀπόπληκτος.

— Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀκλόυστατον, ἐπανελάβε μὲ πολλὴν καρδίας συγκίνησιν ὁ Φιλόδωρος. Ἐγὼ εἶμαι Ἀλέξανδρος Ἀνδραμίδης, πρίγκηψ Φιλόδωρος, καὶ ὁ νέος αὐτός ἐπίσης Ἀλέξανδρος Ἀνδραμίδης, πρίγκηψ Φιλόδωρος.

— Ἀ! Θεέ μου! ἀνέκραξε κλονθεὶς ὁ νέος, ἐνῶ ὁ Φιλόδωρος, ἀνείξας τὰς ἀγκάλας, περιεπτύχθη φιλοστοργῶς αὐτόν.

— Λοιπὸν, Σοφία μου, εἶπεν ἐκεῖνος στραφεὶς πρὸς τὴν νέαν, ἱσταμένην ἀκίνητον καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ, ὁποῖα καὶ ἂν εἶναι ἡ γέννητις τοῦ ἀνδρός τῆς ἐκλογῆς σου, θὰ τὸν ἀγαπᾶς, ὡς μὲ εἶπες πρὸ ὀλίγου, πάντοτε. Ἐλπίζω ἄρα ὅτι θ' ἀγαπᾶς πάντοτε τὸν Ἀλέξανδρον, ἂν καὶ εἶναι υἱός μου.

— Ἐ! Ἐ! ἠκούσθη κρᾶζουσα φωνὴ τις βροντώδης· τί τρέχει; ἡ δὲ φωνὴ ἦτο ἡ τοῦ βαρόνου Σταΐνσδορφ ἐλθόντος τὴν ὥραν ἐκείνην, καὶ καταπληχθέντος ἀπὸ τὰ γινόμενα.

— Τί τρέχει! ἐπανελάβην ὁ πρίγκηψ. Σᾶς παρουσιάζω, κύριε βαρόνε, τὸν νέον Φιλόδωρον, τὸν υἱόν μου.

— Πῶς! πῶς! . . . ἀνέκραξε θαυμαστικῶς ὁ γερῶν βαρόνος.

— Ναί, φίλτατε βαρόνε, εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος Ἀνδραμίδης, πρίγκηψ Φιλόδωρος, υἱός τοῦ πατρός τοῦ τὸν ὁποῖον ἔχετε πρὸ ὀφθαλμῶν. Καὶ ἐπειδὴ ἠθέλετε νὰ κάμετε γαμβρόν ἕνα Φιλόδωρον, δότε με τὴν ἄδειαν νὰ σᾶς προτείνω τοῦτον, ὅστις εἶναι καὶ νεώτερος, καὶ ὡραιότερος. . . ἔχων πρὸς τοῖς

ἄλλοις τὸ ἀνεκτίμητον πλεονέκτημα τοῦ ν' ἀγαπᾶται ἀπὸ τῆς κυρίας Σοφίας, ἥτις ἀποστρέφεται ἐξ ὅλης καρδίας τὸν ἄλλον.

— Ἀ! κύριε πρίγκηψ, ἀνέκραξεν ἡ Σοφία.

— Ἐξηγηθῆτε, σᾶς παρακαλῶ, καλῆτερα, εἶπεν ὁ γέρων βαρόνος, ἐπειδὴ δὲν ἐνόησα τίποτε.

Φαίνεται ὅτι αἱ ἐπιθυμηταὶ ἐξηγήσεις ἐγένοντο ἐν τῷ ᾄμα, καὶ ὅτι ὁ βαρόνος Σταΐνσδορφ ἐνόησεν ἐπὶ τέλους τὰ διατρέχοντα· διότι, μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ Σοφία Σταΐνσδορφ, ἥτις εἶχε συλλάβει τὸν ἀμετάτρεπτον σκοπὸν τοῦ νὰ καλοῖτο Ἐρμούση, ἐκαλοῖτο Ἐρμούση Ἀλέξανδρον Ἀνδραμίδην, πρίγκηπα Φιλόδωρον.

Ἐξ αὐτοῦ κατάγονται οἱ Φιλόδωροι τοὺς ὁποίους ἐγνωρίσαμεν, μείρακας ἔτι, πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἐν Θεραπείᾳ, ἀλλ' οἵτινες ἀμφιδάλλομεν ἂν σὼζονται σήμερον.

N. Δ.

ΤΑΙΤΙΣ,

Ἐτοιμάσατε ὅλας τὰς δυνατὰς γεωγραφικὰς ὁμῶν γνώσεις, καὶ, ἀναβιβάσαντες αὐτὰς εἰς τὸν πῆγασον τῆς φαντασίας σας, δρμήσατε πρὸς ἀνατολὰς, πηδήσατε τὰ Αἰγαῖον πέλαγος, διασχίσατε τὴν μικρὰν Ἀσίαν, περάσατε τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Γάγγην, καὶ, φθάσαντες εἰς τὰ κέρατα τοῦ Σινικοῦ κράτους, τραπήτε πρὸς μεσημβρίαν, μετρησὺ ἀπαντήσετε τὸν ἀγανῇ ἐκείνον Ἰσημερινὸν ὠκεανόν, ὅστις, ὡς οὐρανὸς ἀστερωπός, ὑπὸ μυριάδων νήσων εἶναι κατὰστικτος. Αὕτῃ εἶναι ἡ λεγομένη Ὠκεανία· εἰς δὲ τὸ ἀνατολικώτερον ταύτης μέρος, τὴν ἰδίως ὀνομαζομένην Πολυνησίαν, ζητήσατε ἐπιμελῶς καὶ θέλετ' εὐρεῖ τὸ Ταϊτικὸν ἀρχιπέλαγος· μεταξύ δὲ τῶν 10 κυριωτέρων νήσων ὅσαι ἀποτελοῦσι τὸ ἀρχιπέλαγος τοῦτο, εὐχερῶς ἤδη θέλετε διακρίνει τὴν μεγαλητέραν παῶν, τὴν καλὴν Ταΐτιν. Ἡ νῆτος αὕτη σᾶς φαίνεται βεβαίως μικρὰ, καὶ, πρὸ πάντων, πολλὰ μακρὰν ἀφ' ἡμῶν κειμένη· ἀλλ' ὁμῶς δοῶ μικρὰ καὶ ἂν ᾦναι, ὅτε μακρὰν καὶ ἂν κῆται ἀφ' ἡμῶν, τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς κυριωτέρας ἀπορρομὰς τῆς φοβερᾶς τρικυμίας ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκινδύνευσεν νὰ ναυαγήσῃ ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τοῦ 1848 ἔτους· διότι εἰς Ταΐτιν κατῴκει ὁ Ἀγγλος ἐκεῖνος ἱερεὺς καὶ ἔμπορος Πριτζάρδος, τὸν ὁποῖον ἐξώσαντες οἱ Γάλλοι προεκάλεσαν τὴν πολυθρύλλητον τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαίτησιν, ἥτις, γενομένη δεκτὴ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Γκιζώτου, ὑπερπᾶν ἄλλο ἔσως ἐκίνησε τὴν κατ' αὐτοῦ ἀγανάκτησιν τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους, τὴν ἐπαγαγοῦσαν τὴν πτώσιν τοῦ ὑπουργείου ἐκείνου, τὴν ἐπαγαγοῦσαν τὴν καθαιρέσιν τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, τὴν ἐπαγαγοῦσαν τὴν ἀνατροπὴν τῆς Γαλλίας καὶ ὅλα τὰ παρεπόμενα, ὅσα γνωρίζετε. Τώρα ὑποθέτομεν, ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθετε τίς ἐστὶν ἡ καλὴ αὕτη Ταΐτις, ἥτις ἐκρυπτεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς τοσαύτης συμφορᾶς.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς νήσου ταύτης ἀπεδίδετο ἐπὶ πολλὸν χρόνον εἰς τὸν Ἰσπανὸν Κουίρον, τοῦ ὁποίου καὶ τὸ ὄνομα φέρει ἐνίοτε· ἀληθῶς ὁμῶς δὲν ἐγένετο γνωστὴ εἰμὴ ἐν ἔτει 1767, διὰ τοῦ Ἀγγλοῦ πλοιάρχου Οὐάλλις, ὅστις δὲν ἤρκεσθαι νὰ καταστήσῃ σεβαστὴν τὴν σημαίαν αὐτοῦ διὰ τῶν πυροβόλων, ἀλλὰ κατέκτησε μετ' ὀλίγον καὶ τὴν καρδίαν τῆς βασιλίδος Βορέας, τῆς ὁποίας φημίζεται τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάστημα. Ὁ μικρὸν μετέπειτα ἐπισκευθεὶς τὴν νήσον Γάλλος Βουγαμβίλλιος, αὐτὸς μὲν ἐράνη σαρφρονέστερος τοῦ Οὐάλλις· ἀλλὰ τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου του εἰς τοσαύτην παρεξέτράπη ἀκοκασίαν, ὥς τε ὁ ναύαρχος ἐνόμισε χρέος του νὰ δώσῃ εἰς τὴν νήσον ἐκείνην ὄνομα μυθολογικόν, ἀρμόζον ὁπωσοῦν εἰς τὰ σφόδρα ἐρωτικά ἤδη τῶν κατοίκων τῆς, ὅθεν ἐκάλεσαν αὐτὴν *Νέα Κύθηρα*. Διότι Ταῖτις εἶναι τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον οἱ ἐγγύωροι αὐτοὶ δίδουσιν εἰς τὸν τόπον τῶν· καὶ ἐπειδὴ ὅταν ὁ Βουγαμβίλλιος ἐρώτησεν αὐτοὺς, πῶς ὀνομάζεται ἡ νῆσος αὐτῶν, αὐτοὶ ἀπήντησαν Ὁ, Ταῖτι, ὁδηλαδὴ, αὕτη εἶναι ἡ Ταῖτις, πολλοὶ περιηγῆται καὶ μέχρι τῆς σήμερον καλοῦσιν αὐτὴν, Ὁ, Ταῖτι. Ἀπαντες δὲ οἱ καταπλεύσαντες ἐκτοτε αὐτόθι ναυτικοὶ ὁμολογοῦσι τὴν ἡμερότητα τῶν κατοίκων τῆς, καὶ μάλιστα τὴν μαλακότητά τῆς καρδίας τοῦ τρυφεροῦ φύλου, τὸ ὁποῖον δὲν ὀνομάζομεν καλὸν, διότι εἰς τὰς χώρας ἐκείνας δὲν εἶναι, ὥς θέλομεν ἰδεῖ, καὶ τὸ καλλίστον τῶν φύλων.

Ἐν ἔτει 1797, ἡ ἐν Λονδίνῳ ἀποστολικὴ ἐταιρία ἐπεχείρησε νὰ διαδώσῃ εἰς τὴν νήσον τὸν Χριστιανισμόν καὶ ἐπεμψεν ἐπὶ τούτῳ εἰς αὐτὴν ἀποστόλους τινάς. Ὁ βασιλεὺς τότε τῆς χώρας Πομαρέ Α' ἐδέχθη τοὺς ἀποστόλους αὐτοὺς εὐμενῶς· καὶ οἱ ὑπήκοοί του φιλικῶς πρὸς αὐτοὺς ἐπολιτεύθησαν καὶ ἐζήτησαν νὰ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τῆς περὶ πᾶσαν τέχνην ἐμπειρίαν αὐτῶν καὶ ἐπιτηδειότητά, ἀλλ' ὅχι καὶ ἀπὸ τὰς θρησκευτικὰς διδασκαλίας· ὥστε ὅταν, τῷ 1803, ἀποθανόντος τοῦ Πομαρέ Α', διαδεχθῇ τὴν ἀρχὴν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πομαρέ Β', οὐδεὶς τῶν Ταϊτίων εἶχεν ἔτι ἀσπαρῆ τὸν χριστιανισμόν. Μετ' ὀλίγον ὁμῶς ἐξεργάσθη ἐμφύλιος μεταξὺ τῶν ἐγγυωρίων πόλεμος. Ὁ Πομαρέ, ἡττηθεὶς, ἤναγκάσθη νὰ φύγῃ ἀπὸ τῆς Ταϊτί· εἰς ἄλλην τινὰ μικροτέραν νήσον καὶ θεωρῶν ὅτι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων του, ὁ καλούμενος Ὁρο, ἐδείκνυτο δυσμενὲς εἰς αὐτόν, ἀπεφάσισε νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν θεὸν τῶν Χριστιανῶν. Ὅθεν ἐβαπτίσθη ὑπὸ τινος τῶν Ἀγγλῶν ἐκείνων ἱερέων, καὶ, τῶνόντι, ἐπανελθὼν εἰς Ταῖτιν, καταβάλλει ἤδη τοὺς εἰδωλολάτρους αὐτοῦ ἀντιπάλους, καὶ, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1813, ἀποβαίνει ἀπόλυτος κύριος τοῦ ὅλου ἀρχιπελάγους. Οἱ ὑπήκοοι μιμηθέντες τὸ παράδειγμα τοῦ ἡγεμόνος, ἐπεθυμῶσαν νὰ βαπτισθῶσιν ἐπίσης, ἐντὸς δύο δὲ ἐτῶν μάτην πλέον ἐζητεῖτο εἰς ἀπάσας ἐκείνας τὰς νήσους τὸ ἐλάχιστον τῆς εἰδωλολατρείας ἔχνος.

Κατὰ δυστυχίαν τῶν ἐγγυωρίων, οἱ Ἀγγλοὶ ἀποστολοὶ δὲν περιωρίσθησαν εἰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς διδασκαλίας, ἀλλὰ ἠθέλησαν νὰ σφετερισθῶσι καὶ τὴν κυβερνήσιν. Ἐπὶ δὲ τούτῳ, ἅμα ἀποθανόντος τοῦ Πομαρέ Β', τῷ 1821, γινόμενοι κύριοι τοῦ διαδόχου,

ἤξισαν νὰ τὸν μεταχειρισθῶσιν ὡς ἀπλοῦν αὐτῶν ὄργανον, τὸν ἔστειλαν μετὰ πομπῆς μεγάλης, τῷ 1824, καὶ, διὰ νὰ συμπληρώσωσι τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, μεταχειρίσθησαν τὴν συνήθη αὐτῶν πανάκειαν, ἔδωκαν εἰς αὐτοὺς σύνταγμα, διότι οἱ Ἀγγλοὶ ὁμοιάζουσι πολὺ τὸν Τοῦρκον ἐκεῖνον, ὅστις, ἐπειδὴ αὐτὸς ἐθεραπεύθη διὰ καθαρτικοῦ, εἶχε τὴν ἀξίωσιν ὅτι πᾶσα νόσος καὶ πᾶσα μαλακία διὰ καθαρτικοῦ πρέπει νὰ θεραπεύεται. Ὅπωςδὲποτε ὁ Πομαρέ Γ' ἀπέθανε τῷ 1827, ἡ δὲ διαδεχθεῖσα τὴν ἀρχὴν ἀντιβασιλίςσα Πομαρέ Βαχινέ μετ' ἀγανακτήσεως ἔφερε τὸν ξενικὸν ἐκεῖνον ζυγόν.

Τοιαύτη ἦτο ἡ πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ κατάστασις τοῦ Ταϊτίκου ἀρχιπελάγους, ὅτε, τῷ 1836, ἡ Καθολικὴ τῶν ἱεραποστόλων ἐταιρία, φθορήσασα τὰ ἐν Πολυνησίᾳ τρόπαια τῆς Προτεστάντικῆς, ἐπεμψεν ἐκεῖ δύο Γάλλους ἱερεῖς. Τοῦτο δυσηρέστησε, φυσικῶς τῷ λόγῳ, τοὺς προκατέχοντας τὴν χώραν Λουθηρανούς· ὅθεν, προΐσταμένου τοῦ Πριτζάρδου, ὑπέκρινον τοὺς ἐγγυωρίους κατὰ τῶν νεωστὶ προσελθόντων, καὶ μικροῦ ἐδέησε νὰ θανατώσωσιν αὐτούς. Ἡ κακουργία αὕτη προεκάλεσε τὴν ἐκεῖ ἀποστολὴν τοῦ Γάλλου πλοιοάρχου Δυπετίτου Θουαρσίου, ὅστις κατάρθωσε τὴν ἐν ἔτει 1842 ἀναγνώρισιν τῆς Γαλλικῆς κυριαρχίας ὑπὸ τῆς βασιλίδος Πομαρέ. Ἡ κυριαρχία αὕτη εἶναι, ἐννοεῖται, μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἐπιχειρήσεις τῶν Γάλλων, αἵτινες ἀποβαίνουσι λαμπραὶ μᾶλλον ἢ διαρκεῖς καὶ χρήσιμοι. Ἀμα ἐκραγέντος πολέμου πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, οἱ Γάλλοι θέλουν ἡ ἐγκαταλείψῃ τὰς νήσους ἐκείνας ἢ ἐξωσθῇ ἀπὸ αὐτῶν· ἀφοῦ καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης βαθυτάτης ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὸς περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ Πριτζάρδου ἀπαιτήσεις τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως. Ἀλλ' ἂν τὸ συναικέσιον τοῦτο τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου Γαλλικοῦ ἔθνους μετὰ τῆς ταπεινῆς ἐκείνης κόρης τῆς Πολυνησίας, δὲν εἴμπορεῖ εἰμὴ νὰ θεωρηθῇ ὡς πρότεκαίρον, ἤρκεσεν ὁμῶς διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν πολυθρύλλητον. Μεταξὺ τῶν μυρίων ἐκείνων βράχων τῆς Ὀκεανίας, διατί αὕτη μᾶλλον ἢ πᾶσα ἄλλη νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς; διατί αὕτη μᾶλλον ἢ πᾶσα ἄλλη νὰ γίνῃ τὸ μῆλον τῆς ἐριδος; Καὶ δὲ, σᾶς ἐνθυμίζει ἄρά γε ἡ τύχη τῆς, τὴν τύχην τῶν κορῶν ἐκείνων τοῦ λαοῦ, αἵτινες, προσηλωτάται ἀνθρώπους ἰσχυροὺς, μεταωρίζονται ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς ἀνωτέραν τινὰ περιωπὴν, ἀποκτῶσι φήμην καὶ εὐζωίαν, ἐπεὶ δὲ καταπίπτουσι πάλιν εἰς τὴν προτέραν ταπείνωσιν, ἀφ' οὗ ἀποβάλλουσι τὴν καλλονὴν αὐτῶν καὶ τὴν ὑγίαν; Ὡ! ἡ δυστυχὴς Ταῖτις, οὐδεμίαν διέφυγε τῶν περιπετειῶν αὐτῶν.

Καθὼς ὅλαι σχεδὸν αἱ ὑψηλαὶ τῆς Ὀκεανίας νῆσοι, αἵτινες εἶναι οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡραίστεια ἐσβεσμένα ἤδη ἢ καὶ ἔτι πυρίπνοα, ἡ Ταῖτις ὁλόκληρος περιζωννύεται ὑπὸ ὕψαλου κοραλλίου τείχους, μηδεμίαν ἐλπίδα ἐπιτρέποντος καταφυγῆς καὶ μηδένα τρόπον σωτηρίας εἰς πλοῖον ὑπὸ τῆς τρικυμίας ἐλαυνόμενον· ἡ δὲ γαλήνη τοῦ πέριξ πελάγους δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἐπίδουλος τῆς τρικυμίας. Τὰ ρεύματα παρασύρουσι τὸ πλοῖον εἰς τὰς ἀφανεῖς ἐκείνας παγίδας καὶ πρὶν εἰσεῖτε

ἡ τρώπις αὐτοῦ ἐγείνη τὸν πυθμένα, τὰ πλεῖρά του κατασπαράσσονται ὑπὸ τῶν σιδηρῶν ὀνύχων τῶν λιθοφύτων καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ παραδίδονται εἰς βορὰν τῶν κυμάτων. Τὸ λίθινον ὁμῶς ἐκεῖνο τεῖχος ἔχει πύλας τινάς, πύλας στενάς καὶ διςδιαβάτους· καὶ ὅταν εὐτυχῇ τις νὰ τὰς διέλθῃ, εὐρίσκειται ἀμέσως ἐντὸς λιμένων, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα εἶναι ἀείποτε τοσοῦτον γαλήνεια, ὥστε τὸ πλοῖον δὲν ἔχει σχεδὸν χρεῖαν ἀγκύρας, καὶ τοσοῦτον διαυγῇ, ὥστε ὁ ὀφθαλμὸς διακρίνει, εἰς βάθος πολλῶν ὀργυιῶν, ἀκτινοβολοῦντα, ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ πυρός, τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα καὶ ποικίλα τῶν κοραλλίων φυτὰ, τὰ ὁποῖα ἐπισκομοῦσι μυριάδες ἰχθύων, ἐρυθρῶν, γλαυκῶν, πρασίνων, περιχρύσων, λευκοστίκτων, χαριεστᾶτων ὄλων καὶ ἐλαφροτάτων.

Πρωτεύουσα τῆς νήσου ἦτο ἄλλοτε ἡ Ματαυαίς, σήμερον δὲ εἶναι ἡ Παπέιτις. Ὁ λιμὴν αὐτῆς ὁμοιάζει λίμνην χαριεστάτην καὶ ἡρεμεστατήν. Ἐν γωνίᾳ δὲ τῆς τοῦ λιμένος, ὑψοῦται, ὡς ἀνθοφόρον κάνιστρον, τὸ νησιδίων Μουτο-ούτα. Ἡ βασιλὶς Πομαρέ εἶχεν ἐσχάτως ἐπὶ ἐκεῖ ἐπαυλιν, ὅπου ἐρχομένη ἀπέβαλε τὸν ὄγκον τῆς ἀρχῆς καὶ ἐληρμόνει τὰς μερίμνας τῆς ἐξουσίας. Ἐκεῖ δὲ καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς Πομαρέ Β', ὁ Κωνσταντῖνος τοῦ Ταϊτικοῦ ἀρχιεπελάγου, ἔγραψε τοὺς κατὰ τῆς μέθης νόμους του, αὐτὸς μεθύων ἐν τούτοις καθ' ἑκάστην ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ ἀπέθανεν ἐκ τούτου, ἵσως δ' ἂν χρησιμεύσῃ τὸ παράδειγμα του ὡς μάθημα εἰς τοὺς ὑπηκόους του. Ἡ βασιλικὴ ἐκείνη ἐπαυλὶς ἐχρητίμευσεν ἑπειτα ὡς κα-

Ὁ δὲ μαγικὸς ἐκεῖνος κύκλος, ὃν ἡ φύσις περὶ τῇ νήσῳ ταύτῃ ἐχάραξεν, οὐ μόνον τὴν ἀγριότητα τῆς θαλάσσης πόρρω αὐτῆς ἀπελαύνει, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνέμου τὴν τραχύτητα· ἡ δριμύτης ἐν τῷ πελάγει θύελλα δὲν ὑπερβίνει τὴν ζώνην ἐκείνην, ἀλλ' ὑπὸ ἀσπνοῦς χειρὸς ἀναχαιτίζομένη αὐτόθι, δὲν φθάνει εἰς τὴν πτερεὰν εἰς εἰς υαλακωτάτην μεταμορφωθείσα αὔραν ὁ κάτοικος τῆς νήσου βλέπει ἀπὸ τῆς παραλίας τὴν καταιγίδα μακρῶς ἐπὶ τὰ κοραλλία ἐπισκέπτουσαν καὶ δι' αἰθίου λευαίνουσαν αὐτὰ ἀφροῦ, δὲν τὴν αἰσθάνεται ὅμως ποτέ· ἡ ἀρχαιότης, λέγει περίφημός τις ποιητής, ἤθελε πιστεύειν ὅτι ἡ Ἀφροδίτη περιτύλιξε μὲ τὴν ζώνην τῆς τὰ νέα αὐτὰ Κύθηρα, διὰ νὰ τὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τῶν τρικυμιῶν.

σοκομεῖον, βραδύτερον ὥς ἀποθήκη καὶ τελευταῖον ὅλως ἐγκατελείφῃ.

Ἡ βασιλὶς καὶ ὁ Γάλλος διοικητὴς ἐδρεύουσιν ἤδη ἐς Παπέιτιν. Οἱ κομφοὶ τῆς πόλεως ταύτης οἰκίσκοι χωρίζονται ὅλοι ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τῶν ὁδῶν, δ' ἀκρίτων, τὸ δὲ κατ' ἀρχαίαν τοῦ Διοικητοῦ, τὸ ὁπεῖν μετεφέρθη ἐκ Παριζίων, ὅπου εἶχε κατασκευασθῇ ἐκ ξύλων, καὶ ἐκτεθῇ εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ, εἶναι πολὺ μεγαλοπρεπέστερον τοῦ τρεπεινοῦ καταλύματος τῆς βασιλίδος· ἡ κυριωτέρα τῆς πόλεως ὁδὸς εἶναι αὐτὴ ἡ λεωφόρος ἣτις ἄγει μὲν εἰς Ματαυαίαν, φερομένη δὲ παρὰ τὴν παραλίαν, συμπληροῖ τὸν κύκλον ὁλοκλήρου τῆς νήσου. Ὀφείλεται δὲ ἡ κατασκευὴ αὐτῆς εἰς τὸν ζῆλον τῶν ἁγγλῶν ἀποστόλων, καὶ παρίεργον

βεβαίως είναι ο οικονομικός τρόπος καθ' ὃν ἐγένετο τὸ μέγα τοῦτο ἔργον.

Ἐπιδείξαμεν ἤδη τὴν ἐρωτικὴν διάθεσιν τῶν κατοίκων τῆς Ταΐτιδος. Μάτην οἱ ἅγιοι ἐκαῖνοι πατέρες, ἅμα φθάσαντες, ἐξήντησαν τοὺς θεσσαυροὺς τῆς εὐγλωττίας των διὰ νὰ χειραγωγήσωσι τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωφροσύνης· δίδασκε, ἂν εἴμπαρῃς, τὰς τρυφὰς νὰ μὴ τρύζωσι καὶ τοὺς λύκους νὰ μὴ τρώγωσι τὰ ἀρνία. Οἱ Ταΐτιοι ἤκουον τὰς διδασκίας, ἀλλὰ δὲν τὰς ἐνόουν, καὶ ἐξηκολούθουν διαγόντες, ὡς πρότερον. Τότε οἱ πατέρες ἐδοκίμασαν τὴν αὐστηρότητα καὶ ἀπεφάσισαν, ὅτι οἱ συλληφθέντες ἁμαρτωλοὶ καὶ οἱ ἀσθενεῖς αὐτῶν συνένοχοι, πρὸς δεόμενοι εἰς κοκκοφοίνικας, θέλουν δέχεσθαι εἰς τὴν βράχιν εἴκοσι καὶ πέντε πληγὰς μάστιγος· ἐν ὑποτροπῇ, ἡ δόσις ἐδιπλασιαζέτο καὶ πάλιν ἐδιπλασιάζετο, ὥστε αἱ πληγαὶ δὲν ἐπρόφθανον νὰ συνουλωθῶσι καὶ τὸ ἔθνος ὅλον ἐκινδύνευε νὰ ἔχῃ ἐκδαρμένον τὸ ῥαχνοκόκαλόν του, καθὼς οἱ ἵπποι τῶν δημοσίων ἀμαξῶν καὶ ὁμοῦς τὸ κακὸν δὲν ἔπαυεν. Οἱ πνευματικοὶ πατέρες λοιπὸν, βλέποντες τὴν ἀνάγκην νὰ παραιτήσωσι τὸ ἀνωφελὲς καὶ βάρβαρον τοῦτο φάρμακον, ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιβάλλωσιν ἤδη εἰς τοὺς ἐνόχους μεγάλην χρηματικὴν ποινὴν. Ἐπειδὴ δὲ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου εἶναι ἐνοχοί, τὸ μὲν ταμεῖον τῶν αἰδεσίμων ὠφελήθη πολὺ, ἀλλ' ὅχι καὶ ἡ δημοσιὰ ἠθική. Δὲν ἔτι, ἐπιβιβέντος φόρου ἐπὶ τοῦ ἔρωτος, ὁ ἔρως, δὲ νὰ πληρώῃ τὸν φόρον, ἐγένεν ἐμπορὸς, καὶ ἡ ἀκολασία ἐλαβεν ἤδη χαρακτῆρα ἀποτρόπαιον. Οἱ δὲ πατέρες ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ ἐπινόημα τῶν καὶ δι' ἄλλον λόγον. Χρήματα εἰς Ταΐτιν τότε δὲν ὑπῆρχον, καὶ τὸ πρόστιμον ἐπληρόνετο εἰς ἐλαιοθαλάνους ἢ κοκκοθαλάνους, καὶ, καθὼς συνέβαινεν εἰς τὰς πληγὰς τῆς προτέρας νομοθεσίας, ὁ ἀριθμὸς τῶν πληρωτέων θαλάνων προήγετο γεωμετρικῶς αὐξάνων, ἐν ἐκάστῃ ὑποτροπῇ· ὥστε ἐπὶ τέλους πολλοὶ κύριοι καὶ κυρία, κατήντησαν ἀναξιόχρεοι, καὶ, κηρυχθέντες εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως ὑπὸ τοῦ ταμίου, ἐπέμπευον εἰς τὴν φυλακὴν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ταΐτις παράγει πλείονα ἁμαρτήματα ἢ θαλάνας, μετ' ὀλίγον οἱ κοκκοφοίνικες δὲν ἐπ' ἤρκεσαν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν προστίμων καὶ ὅλοι σχεδὸν τῆς νήσου οἱ κάτοικοι ἐκινδύνευον νὰ φυλακισθῶσι· μόλις ὀλίγοι τινὲς γέροντες ἐμελλον νὰ μείνωσιν ἐλεύθεροι, διὸ νὰ φλάττωσι τὰς θύρας τῶν φυλακῶν. Ἐἴ νὰ γίνῃ κατὰ τῆς διαβουλίας αὐτῆς ἐπιμονῆς;

Θλίψις καὶ ἀπειρία ἐπεκράτησεν εἰς τε τὸ ποίμνιον καὶ εἰς τὴν τῶν ποιμένων οἰκίαν. Οἱ μὲν κάτοικοι ἤρχισαν ἤδη νὰ σκέπτονται ἂν δὲν εἶναι φρονιμώτερον νὰ ῥιψώσιν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς ἀηλεῖς ἐκείνους διδασκάλους, αὐτοὶ δὲ πάλιν ἤρχισαν νὰ διδάζωσι περὶ τῆς ἐπιτυχίας καὶ νὰ πείθωνται, ὅτι ἐπεχείρησαν ἔργον ὑπεράνθρωπον, ὅτε θαυμαστῇ ἐπινόῃ, ἀνεξωπύρητα τὰς ἐλπίδας τῶν ὁσίων. « Διὰ τί, εἶπον, μὴ δυνάμενοι ν' ἠναγκασίσωμεν τὸ ῥεῦμα, δὲν δοκιμάζομεν νὰ διευθύνωμεν τὸν ῥοῦν αὐτοῦ; Ἰδοὺ οἱ ἐλαιοθαλάνοι ἐξέλιπον, ἀνὰ προσπλήθωμεν νὰ ὡφεληθῶμεν ἄλλως ἢ ὁ τὸς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων. »

Καὶ ἀπεφάσισαν τότε, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς αἱ ἐρωτικαὶ παρεκτροπαὶ θέλουν τιμωρεῖσθαι διὰ προσωπικῆς ἐργασίας, ἐπιτεινομένης ἀναλόγως τῶν παρεκτροπῶν· ἡ δὲ ἰδέα αὕτη ἦτο σκληρὰ, ἀλλὰ γόνιμος.

Ἄμα ἐξιδόθη μὲν τὸ διάταγμα τοῦτο, ἀνοίχθησαν δὲ αἱ φυλακαί, ἐργάται καὶ ἐργάτιδες συνῆρσαν πανταχόθεν. Εἰς ὅλην τὴν νῆσον δὲν ἐβλεπεῖς εἰμὴ ὀμαλίζόμενα ἐδάφη, ὅρη καταπίπτοντα, κοιλάδας πιηρούμενας, βράχους, ὡς διὰ μαγείας, διανοιγομένους ἐνόμιζες· ἐνὶ λόγῳ, ὅτι ἀνευρέθη ἡ λύρα τοῦ Ἀμφίωνος. Μετ' ὀλίγον ἡ νῆσος ἐκαλύφθη ἀπὸ γεφύρας, ὁδοὺς ἀπλᾶς, ὁδοὺς λιοστρώτους, ἡ δὲ ὠραιότερα τῶν ὁδῶν ταύτων, εἶναι ἡ ἀπὸ Παπίτιν εἰς Ματαυτὶν ἄγουσα· καὶ τὸ ἐμφαντικὸν αὐτῆς ὄνομα (via fornicationis) καθιερεῖ τὴν μνήμην τῆς καταγωγῆς τῆς. Ἡ Γαλλικὴ Διοίκησις δὲν ἠθέλητε μὲν νὰ ἐξακολουθήτῃ ἀνορύττειν τὰ γόνιμον μεταλλεῖον, τὸ ὁποῖον ἀνεκάλυψεν ἡ εὐρυία τῶν Ἀγγλῶν ἱερέων· καὶ αἱ αἰετοὶ ἐλαφραὶ νέαι τῆς Ταΐτιδος περιπατοῦσιν ἀπόδως ἤδη μετὰ τῶν ἐραστῶν αὐτῶν, εἰς τὰς ὁδοὺς ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἐστρωσαν αἱ ἁμαρτίαι τῶν πατέρων των. Ἡ ἀλήθεια ὁμοῦς εἶναι, ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἡθικῆς μεταρρυθμίσεως τῶν Ταϊτίων, τὸ ὁποῖον μετὰ τοσούτου ἔργου ἐπεχείρησαν οἱ ἀπόστολοι τοῦ Λογίου, εἶχε πρὸ καιροῦ ματαιωθῇ. Ἄμα ἡ νέα Αἰμάτα, ἡ σήμερον καλουμένη

ἡ Πομαρέ Βοχινὲ διεδύχθη τὸν ἀδελφόν της Πιμαρέ Γ', οὔτε συμβουλαί, οὔτε ὑποσχέσεις, οὔτε ἀπειλαὶ ἐμπόρευσαν νὰ τὴν καταπείσωσι νὰ παύτῃ τὰς ἀκολάτους τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῆς ἐξείας. Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς παρέσυραν εὐκολώτατα ὁδοὺς τοῦς ὑπερόχους, τιμωρία δὲ καὶ πρόστιμος, καὶ ἀγγαρεῖαι, κατηργήθησαν ὑπὸ τῆς εὐπισθότητος καὶ ἐπεισοῦς ἐκείνης βασιλίδος· οἱ ἄνθρωποι ἐξηκολούθουν συχναῖοντες, ὡς πρότερον, κατὰ πᾶσαν κυράκη, εἰς τὴν ἐκκ' ἡτίαν καὶ ἀκούοντες τὰς διδασκίας, καὶ ἄδοντες ψαλμούς· εἰς τοῦτο ὁμοῦς περιωρίσθη, εἰς τοῦτο βεβαίως θέλει

διὰ παντός περιορισθῇ ἡ θρησκεία τῶν εὐλαβῶν ἐκείνων ψυχῶν.

Ἄλλ' ἂν οἱ ἀγῶνες τῶν ἀποστόλων τοῦ Λονδίνου δὲν συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὴν ἠθικὴν τοῦ τόπου βελτίωσιν· μήπως ἐπήγαγον τοῦλάχιστον τὴν ὕλικὴν αὐτοῦ ἐπίδοσιν; Διὰ τὴν πληροφόρησιν περὶ τούτου, δὲν ἔχετε εἰμὴ ν' ἀπέλθετε ἀπὸ τῆς παραλίας τῆς Ταίτιδος, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου καὶ νὰ παρατηρήσετε τὴν κύκλῳ ὑμῶν ἐπικρατοῦσαν ἐρημίαν. Ὅπου δὴποτε καὶ ἂν διεμβύνετε τὰ βήματά σας, δὲν θέλετε ἀπαντήσῃ εἰμὴ ἀγρίους θάμνους, οἵτινες ἀπειλοῦσι νὰ καταστρέψωσι πᾶσαν ἄλλην φυτεῖαν. Πολλὰ εἰσέτι, καὶ λαμπρὰ, καὶ πολύτιμα ὀπωροφόρα δένδρα κοσμοῦσι τὸ χωρίον· ἀλλ' οἱ καρποὶ καταπίπτουσιν εἰς γῆν, ὅθεν γαῖρ ἀνθρωπίνῃ δὲν θέλει συλλέξῃ αὐτούς. Βαθεῖα ἐπικρατεῖ σιγὴ ὑπὸ τὰς δροσεράς ἐκείνας τῆς φύσεως σκιάδας, τὰς ὁποίας δὲν ἐπισκέπτονται εἰμὴ ὀλίγοι τινὲς τρυγόνες. Πολλὰκις ὁ ποῦς προσκόπτει εἰς λεῖψανα οἰκοδομῶν, εἰς ἐρείπια τοίχων λιθίνων, εἰς ἴχνη χωρίων ἀρχαίων, τῶν ὁποίων οἱ μόνοι σημερινοὶ κάτοικοι εἶναι λιγιῶνες ποντικῶν, οἱ δὲ ἄγριοι ἐκεῖνοι θάμνοι θέλουν μετ' ὀλίγον ἀφανίσῃ πᾶν σημεῖον. Οἱ κάτοικοι, ἀπὸ πολλῶν μείναντες εὐάριθμοι, κατήλθον ἅπαντες εἰς τὴν παραλίαν, τὰ δὲ ἐνδότερα τῆς νήσου ἔμειναν ὅλως ἔρημα. Ὁ Ἄγγλος Κούκ ὑπελόγιζε τῷ 1774 τὸν μὲν ἀριθμὸν τῶν πολεμιστῶν εἰς 68,000, τὸ δὲ ὅλον πλῆθος τῶν ψυχῶν εἰς 204,000· τὸ μέγα τοῦτο ποσὸν περιορίσθη σήμερον εἰς 7 ἢ 8000. Πόθεν προήλθεν ἡ φοβερά αὕτη ἐξαφάνις γενεᾶς ἀνθρώπων, ἀξίας βεβαίως καλῆτέρας τύχης; Εἶναι θλιβερόν νὰ τὸ εἰπώμεν, ἀλλ' εἶναι βεβαίον, ὅτι ἡ παρουσία τῶν Εὐρωπαίων, ἡ συνεχὴς μετ' αὐτῶν ἐπιμιξία, ἐπήγαγε τὴν μεγάλην ταύτην συμφορὰν. Ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς δὲν μεταδίδεται συνήθως εἰς τὰ ἔθνη, ἀλλ' εἰς τὰς χώρας· δὲν ἐπιχειρεῖ, δηλαδή, νὰ ἀναμορφώσῃ τοὺς ἄλλοις ἐγχωρίους τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀσίας, τῆς Ὀκεανίας, ἀλλὰ ἐξολοθρεύει αὐτούς, καὶ κατακληρονομεῖ τὴν γῆν τῶν πατέρων των εἰς ἀποίκους ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ γένους. Τί ἐγένεον οἱ ἐγχώριοι τῆς βορείου Ἀμερικῆς; Οἱ ἀποικῆσαντες αὐτοῖσι Ἄγγλοι ἐξηράνισαν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ἐκχερσώσαντες τὴν χώραν, οὐ μόνον διὰ τῆς ἀποκοπῆς τῶν δρυμῶνων καὶ τῆς ἐκτομῆς τῶν ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐξοντώσεως τῶν νομίμων τῆς χώρας κυρίων, ἱδρυσαν τὰ θεμέλια τῶν πολιτειῶν ἐκείνων, αἵτινες καυχῶνται μὲν, ὅτι παρὰ πᾶσαν ἄλλην ἀνθρωπίνην κοινωνίαν πληρέστερον καθιέρωσαν τὰ τοῦ ἀνθρώπου δίκαια, βέβαιον ὅμως εἶναι, ὅτι ἐπροοιμίασαν μὲν εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν, σφάξεται ἡ βροχὴν μεγάλην ἀνθρώπων μοῖραν, ἐξακολουθοῦσι δὲ τὴν ἀποστολὴν των, καταδικάζουσιν εἰς δουλείαν ἀφόρητον, ἑτέραν ἀνθρώπων μοῖραν. Τί ἐγένεον οἱ ἐγχώριοι τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς; Ὅσοι ἐξ αὐτῶν διέφυγον τοὺς κύνας καὶ τὰ ὄπλα τῶν δορυκτετόρων, ὑπεχώρησαν εἰς τὰ ἀπρόσιτῶτερα τῆς γῆς ἐκείνης μέρη, μέχρις οὗ καὶ ἐκείθεν ἐκπορθηθῶσιν ὑπὸ τῆς κατακτῆσεως. Καὶ ποῖον μὲν εἶναι τὸ μέλλον τῶν

κατοίκων τῆς Ἰνδικῆς, τῆς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν κυριαρχουμένης, ἀθλόν· ἀλλὰ τὰ ἄθλια ἐκεῖνα ὄντα ἐξητελείσθησαν μέχρι τοῦδε καὶ ἐξηχρεώθησαν ἐπ' ἀπειρον, καὶ καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας, ἂν πέπτωται ποτὲ νὰ ἀπολαύσῃ ἡ Ἰνδικὴ τὰ ἀληθῆ ἀγαθὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τὴν σωφροσύνην, τὴν καρτερίαν, τὴν φιλεργίαν, τὴν πολιτικὴν σύνεσιν, τὰ ἀγαθὰ ταῦτα θέλουν βλαστήσῃ ἐπὶ γῆς πιανθείσης ὑπὸ τῶν νεκρῶν ὀλοκλήρου τῆς τῶν ἐγχωρίων γενεᾶς καὶ θέλουν κοσμήσῃ τὸν βίον φυλῆς ἀνθρώπων εὐρωπαϊκῆς.

Συμβαίνει ἄρα γε τοῦτο, διότι οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι, διότι αἱ φυλαὶ ἐκεῖναι τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀσίας, τῆς Ὀκεανίας, εἶναι ἀνεπίδεκτοι σωφρονισμοῦ, ἢ διότι οἱ σωφρονισταὶ εἶναι ἀνεπιτήδευτοι; Δὲν θέλομεν βεβαίως ἐπιχειρῆσαι νὰ λύσωμεν ἐκ τοῦ προχείρου τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα· ἡ ἀλήθεια ὁμως εἶναι, ὅτι πολλάκις ἡ Εὐρώπη ἐκπέμπει ἐπὶ τὸ μέγα ἔργον τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ ἐξωλέεστατα τῶν τέκνων αὐτῆς. Ἴδου τί γράφει εἰς τῶν Ἀγγλῶν ἱερέων περὶ τῶν ὁμοθρήσκων ἐκείνων αὐτοῦ ἀποστόλων, α Ὁ πρῶτος ἱεραπόστολος τῆς νέας Ζηλανδίας ἐξώσθη ἐπὶ μοιχείᾳ, ὁ δεύτερος ἐπὶ μέθῃ, ὁ δὲ τρίτος, ἐν ἔτει 1836, ἐπὶ κακουργήματι ἔτι δεινότερω. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐλήττευσαν τοὺς ἐγχωρίους, ἀφαιρέσαντες τὰ κτήματά των, καὶ ἐν γένει ἐπολιτεύθησαν αἰσχρῶς. Ἡμεῖς οἱ Ἄγγλοι ὁμιλοῦμεν συνήθως μετ' ἀγανακτήσεως περὶ τῶν ἀνοσιουργημάτων τῶν Κορτεσίων, τῶν Πιζάρρων καὶ ὅλης ἐκείνης τῆς σπείρας τῶν κακούργων Ἰσπανῶν ὅσοι παρεκολούθησαν εἰς Μεξικὸν καὶ εἰς Περουβίαν τοὺς ἀρχιληστὰς ἐκείνους. Ἀλλὰ λησμονοῦμεν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπράξαμεν, ἐν μέτῃ δεκάτῃ καὶ ἐννάτῃ ἑκατονταστηρίδι, τὰ αὐτὰ πολλαχού. Τῶντι ἐντὸς τριάκοντα ἐτῶν οἱ ἐπιχώριοι τῆς Διάμενίας (ἐν τῇ Ὀκεανίᾳ) ἐξολοθρεύθησαν, ὑπὸ τὸν εὐεργετικὸν ζυγὸν τῆς μεγάλης Βρετανίας, οὐδὲν ἥττον ἢ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ἰσπανιόλας, ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν μσστιγα τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς Ἰσαβέλλας τῆς Ἰσπανίας. (Ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀγγλοῦ ἱερέως Ἰωάννου Δυμνορ-Λάγγ, πρὸς τὸν Λόρδον Δούραμ, 1839.)

Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ χρησιότεροι τῶν ἀποστόλων τούτων ἐράνησαν τοῦλάχιστον γελοῖοι περὶ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου αὐτῶν. Τί σημαίνει, ἐρωτῶμεν, ἡ εἰσαγωγὴ τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν, τῶν βουλῶν, τῶν κωδίκων, τῶν ἐφημερίδων, εἰς ἀνθρώπους θεομένους παιδαγωγοῦ καὶ διδασκάλου; Ἡ συνταγματικὴ πολιτεία ἀρμόζει εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα ὅσα εἶναι ἱκανὰ νὰ κυβερνηθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν· ἀλλὰ τὸ νὰ ὁμολογῇται ἀφ' ἑνός, ὅτι τὸ ἔθνος ἔχει χρεῖαν ξένων διδασκάλων, καὶ νὰ προσκαλῇται ἀφ' ἑτέρου τὸ αὐτὸ ἔθνος νὰ κυβερνηθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ, εἶναι ὁ ὕπατος τῶν παραλογισμῶν, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν εἶδιδετο εἰς χεῖρας παιδὸς μάχαιρα. Ἐν γένει δὲ οἱ Εὐρωπαῖοι, θέλοντες νὰ προλάβωσιν εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας τὴν φυσικὴν τοῦ χρόνου ἐνέργειαν, ἐκτίσαν ἐπὶ τῆς ἁμμου. Ὁ πολιτισμὸς εἶναι ἔργον βραδύ καὶ μακροχρόνιον, εἶναι οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὁποῖον πᾶτα γενεὰ πρέπει νὰ καταθέσῃ τὸν

λίθον αὐτῆς, αἱ δὲ χεῖρες αἱ βάλλουσαι τὰ θεμέλια τοῦ οἰκοδομήματος τούτου δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν ἀξίωσιν τοῦ νὰ καλλιτεχνήτωσι τὴν ζωφόρον αὐτοῦ. Τεῖχη κυκλώπεια ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν τοῦ Παρθενῶνος, ἀλλὰ γίλιοι καὶ ἐπέκεινα ἐνικυτοὶ παρήλθον πρὶν ἢ ἐπιτεθῇ τοιαύτη κορωνίς εἰς τὴν βᾶσιν ἐκείνην, ἐτι δὲ πλείονα ἀπὸ Τριπτολέμου μέχρι Περιχλέους καὶ ἀπὸ Κρόνου μέχρι Σοφοκλέους. Ἡ δὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τῆς Πολυνησίας, τοὺς γῆτες ὅλως ἀγρίους, αἰφνιδίᾳ παρεισχυγῇ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔθνων, καὶ ἀναγκῶν, καὶ ἐξέων, καὶ κακιῶν, τὸ ἀσυνάρτητον ἐκεῖνο μίγμα τῆς βαρβαρότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, παρήγαγε κοινωνίαν, ἥτις ἤθελεν εἶσθαι ἀξία ἐμπαιγμοῦ, ἂν τὰ παθήματα τῆς ἀνθρωπότητος ἠδύναντο ποτὲ νὰ κινήσωσι τὸν γέλωτα ἡμῶν. Εἰς πᾶν βῆμα ἀπαντῶνται εἰς τὰς νήσους ἐκείνας ἀλλόκοτοι ἀντιθέσεις, δι' ἃς θλίβεται μὲν ὁ φιλόσοφος, μειδιᾷ δὲ ὁ ἐπιπολαιότερος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων παρατηρητής. Γάλλος τις περιηγητής, ἐπισκεφθεὶς ἐσχάτως μίαν τῶν νήσων ἐκείνων καὶ ἐξελθὼν εἰς τὸν κοινὸν αὐτῆς περίπατον, ἰδοὺ πῶς περιγράφει τί εἶδε καὶ τί ἀπήντησεν εἰς τὸν περίπατον αὐτόν. α. Ὁδεύοντες, λέγει, ἀπηντῶμεν πολλὰς ἐρίππους κυρίας ἐκ τῶν ἐγγχωρίων· αἱ κυρίαὶ αὗται ἔφερον εἰς μὲν τὸ ἄνω τοῦ σώματος μέρος τὸ ἐν Εὐρώπῃ εἰθισμένον εἰς τὰς ἱππευούσας κυρίας ἐνδομα, ἀλλὰ συγχρόνως πλατείας πορφυρᾶς περισκελίδας καὶ τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς ἀπλεκτον· ἱππευον δὲ περιδᾶθην καὶ ἡλαυνον ἀπὸ βυτῆρος. Αἱ φηγες βλέπομεν προκῆπτον, ἀπὸ σύννεφον κονιορτοῦ, χειραμάξιον συρόμενον ὑπὸ δύο ῥωμαλέων ἐντοπίων· τὸ ἐνδυμᾶ των, περιορισμένον ἐμπροσθεν εἰς τὰς ἀκριβεῖς διαστάσεις ἐνός ἀμπελοφύλλου, δὲν ἐκάλυπτε παντάπασιν τὰ κολοσσιαῖα αὐτῶν νῶτα. Ἐν τὰς τῆς ἀμάξης ἐκάθητο νέα κόρη, τὴν ὁποίαν ἔσυρον, ὡς σύρονται οἱ παῖδες· ἦτο δὲ κόρη ἀποστάλου ἐλθόντος ἐνταῦθα ἵνα ἀποκαλύψῃ εἰς τοὺς ἐγγχωρίους τοὺς νόμους τῆς αἰδοῦς. Καὶ ἐν τούτοις, ἡ σεμνὴ ἐκείνη παῖς δὲν ἠδύνετο νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, χωρὶς νὰ ἴδῃ, ὦ τοῦ αἵσχους! χωρὶς νὰ ἴδῃ πλησιέστερα αὐτῆς, ἐπὶ τῶν δύο ἐκείνων γιγάντων, τὰ ἀλλόκοτα ἱερογλυφικὰ τὰ ὁποῖα κοσμοῦσιν εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, διὰ κομψοῦ στιγμαιοῦ, τὰ παρακείμενα εἰς τὸ ἰσχυρὸν πολύταρκα μέρη. Δὲν λέγομεν ὅτι τὰ σχήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προσέκρουον τοὺς ὀφθαλμούς τῆς δασύς ὕψους αὐτοῦς, εἶχον τι καθ' ἑαυτὰ ἄτοπον· διότι ἐν γένει τὰ σχήματα ταῦτα εἶναι ποικίλα καλλωπισματα, ζῶα, ἄνθρωποι, ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, οἱ ἀστερισμοί. Ἡ εἰκὼν λοιπὸν δὲν εἶχε τι τὸ ἐπιλήψιμον· ἀλλὰ τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ εἰκὼν ἐκείνη ἦτο ἐξωγραφισμένη ἠδύνετο ἴσως νὰ θεωρηθῇ ὀλίγον παρατράγωδον, καὶ πολλοὶ πατέρες ἐν Εὐρώπῃ δὲν ἤθελον ἀρῆσαι τὰς θυγατέρας των νὰ σπουδάζωσι τοιοῦτο τρόπον τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν. Ἄλλη πληγὴ τῶν δυστυχῶν κατοίκων τῆς Ωκεανίας εἶναι οἱ καταπλέοντες εἰς τοὺς λιμένας αὐτῶν θαλασσοπόροι, μάλιστα δὲ οἱ τυχοδιώκται ἐκεῖνοι ναυτικοί,

οἱ ἀπὸ τὰ περιτρίμματα ὅλων τῶν ἐθνῶν τοῦ κόσμου συγκεῖμενοι, οἱ διατρέχοντες τὰς νήσους αὐτὰς ἐπὶ ἐνταλλαγῇ οἰνοπνεύματος, καπνοῦ καὶ ὀπλῶν ἀντὶ τῶν πολυτιμοτέρων τῆς Πολυνησίας προϊόντων, καὶ ἰδίως οἱ κητοθῆραι. Τὰ πληρώματα τῶν πλοίων τούτων ἐπισκῆπτουσιν εἰς τὰ ἄοπλα καὶ ἀπροστάτευτα ἐκεῖνα ἔθνη, ὡς θηρία κακοποιᾶ, καὶ, ἀφηνιάζοντα, παρέχουσιν εἰς αὐτὰ καθ' ἑκάστην τὴν θέαν τῶν βαναυσωτέρων παθῶν, καὶ κακιῶν, καὶ ἐρίδων· διδάσκουσιν αὐτοῖς τὴν χρῆσιν περιττῶν ἢ βλαβερῶν πραγμάτων, μεταδίδουσιν αὐτοῖς πάθη ἄγνωστα πρότερον, καταθλίβουσιν τοὺς ἀθλίους ἐκείνους ἀνθρώπους τοὺς κατασφάζουσιν ἐνίοτε καὶ πάντοτε τοὺς ἐξαχρειοῦσι. Μάλιστα δὲ ἐξηγχρεῖωσαν τὸ γυναικεῖον φύλον, τὸ ὁποῖον, φιλόκαλον ὅν τοσοῦτον καὶ εὐαίσθητον, καὶ ἀνῆκον αὐτὸ εἰς τὴν Μελαισιανὴν λεγομένην φυλὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἥτις δὲν διακρίνεται ἐπὶ τῇ καλλονῇ αὐτῆς, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδέχθη ὡς οὐρανοπέμπτους ἀγγέλους τοὺς λευκοὺς ἐκείνους γόνους τοῦ Καυκάσιου φύλου, ἔπειτα ἀπετροπιάσθη τὰς κακίας των καὶ τελευταῖον, συνοικειωθὲν μετ' αὐτῶν, παρεδόθη εἰς αὐτὰς ἀχαλίνωτον.

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς Ταίτιδος δὲν στεροῦνται χάριτος τινος. Πολλοὶ μάλιστα τῶν περιηγητῶν ἠξίωσαν, ὅτι, ἂν τὸ πρόσωπον αὐτῶν δὲν ἔχει τὴν συμμετρίαν τῆς Καυκασικῆς φυλῆς, κατὰ τὸ λοιπὸν σῶμα ὑπερέχουσιν ἅπαντος τοῦ γυναικεῖου γένους. Καί τοι μὲν μετριώτεροι καὶ φιλαληθέστεροι λέγουσιν, ὅτι ἡ χροιά αὐτῶν εἶναι βαθυτέρα τοῦ δέοντος, τὸ στόμα μέγα, τὰ χεῖλη παχέα, ἡ ρίς ἐν γένει σιμὴ καὶ τὸ ὠκυδὲς τοῦ προσώπου συμπεπιεσμένον περὶ τὸν πώγωνα. Ἀλλ' ἡ χάρις αὐτῶν συνίσταται εἰς τὴν ὅλην ἀρμονίαν τῶν σχημάτων αὐτῶν, εἰς τὴν κομψότητα καὶ τὴν ἀφέλειαν τοῦ βήματος, εἰς τὸ ἐπαρρόδιον τοῦ μειδιάματος. Οἱ μακροβλέφαροι καὶ μακροδόλοι αὐτῶν ὀφθαλμοί, τὸ ἀπείριστον τῆς κεφαλῆς στάσιμον καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ κινήματα τοῦ σώματος ἔχουσιν, ὡς φαίνεται, ἀκαταγώνιστόν τινα ἰσχύον ὑπὸ τῆς ὁποίας ἠττήθησαν καὶ οἱ σωφρονέστεροι τῶν Εὐρωπαίων. Οἱ δδόντες αὐτῶν, τοὺς ὁποίους συνεχῶς ἐπιδεικνύουσιν, εἶναι λευκοτάτοι, καὶ, χάρις εἰς τὴν φυτικὴν αὐτῶν τροφὴν, διατηροῦνται μέχρι γήρως καλοί. Τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν τὸ τε σχῆμα καὶ ἡ μικρότης λέγονται ἀμίμητοι. Τὸ ἐνδυμα εἶναι ἀφελέστατον. Ὁ σφίγγων τὴν μέσσην αὐτῶν χιτῶν καταβαίνει μέχρι τῆς ἡμισείας κνήμης· ἕτερος δὲ εὐρύτερος καὶ ἐλαφρότερος ἐπενδύτης, δεδεμένος περὶ τὸν λαιμὸν καὶ ἠνεωγμένος εἰς τὸ στῆθος, καταπίπτει μέχρι τῶν σφυρῶν. Ἡ μελαινα κόμη χωρίζεται ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ οἱ πλόκαμοι αὐτῆς κρέμονται ἐπὶ τῶν ὤμων· στέφανος δὲ ἐκ φύλλων, μετὰ ἀνθέων περιπεπλεγμένος, κοσμεῖ τὸ μέτωπον αὐτῶν. Ὄταν τὰς ἀπαντήτης καθ' ὁδὸν αὐτῶν ἐνδιδυμένας, εἰς ὧραν καθ' ἣν τὸ λυκαυγὲς καλύπτει τὴν βαθεῖαν τοῦ προσώπου των χροιάν καὶ τὰ ἄρρυθμα ὀπασοῦν μεσίδιᾳ των, νομίζεις, λέγει περιηγητής τις, ὅτι βλέπεις ἐμπροσθεν σου νύμφην τινὰ ἐξ ἐκείνων αἰτίνας πάλαι ποτὲ ἐπλανῶντο εἰς τὰς ὀχθὰς τοῦ Ἰλίσσου ἢ τοῦ Σκαμάνδρου. Τὸ δεινὸν εἶναι,

ΒΙΒΛΙΟΓΡΦΙΑ.

—σ—

ΣΤΡΑΤΙΣ ΚΑΛΟΠΙΧΕΙΡΟΣ ὑπὸ Στεφάνου Ἀθ. Κουμαρούδου.

ὅτι αἱ νύμφαι αὐταὶ ἔμαθον νὰ τραγωδεῖσι τὴν Casta Dina καὶ ἄλλα ὀλιγώτερον σεμνὰ Εὐρωπαϊκὰ ἄσματα, ὅτι ἔμαθον νὰ χορεύωσι τὸν στρόβιλον καὶ τὴν πόλκαν, ὅτι ὁμῶς εὐδαμίαν τῶν πολλῶν ἀρετῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς γυναικὸς ἐδιδάχθησαν καὶ θ' ἀγοῦσι τὸν βίον, τὸ μὲν πρῶτ' λουόμεναι, τὴν δὲ ἡμέραν ἀναπαύμεναι, τὴν δὲ ἑσπέραν ὀργιάζουσαι.

Τὸ περίεργον εἶναι ἐν τούτοις, ὅτι οἱ ἄνδρες τῆς Ταίτιδος εἶναι πρὸ ὠραιότεροι τῶν γυναικῶν καὶ φαίνονται ἀνήμεροι εἰς φυλὴν ἄλλην μεγαλητέραν. Ἐνίοτε τὸ ἀνάστημά των εἶναι τωόντι κολοσιαιόν, ἢ ῥίμη ἀθλητικὴ, θαυμαστὴ δὲ ἡ τῶν τύπων ἐντέλεια. Ἰδέτε λ. χ. τὸν γίγαντα αὐτὸν, τὸν ἐπὶ τῶν στιβαρῶν αὐτοῦ βραχιόνων κρατοῦντα καὶ μεταχειριζόμενον τὸ λίθοδόνον κανόνιον του.

Καίῳ; ὅταν εἰς φωλεὰν στρουθίων παρὰ πᾶσιν προσδοκίαν ἐλαττήσῃ ἐκφυλὸν τι, ἀλλόμορφον καὶ ἀλλόσχημον, ἡ ἐπωάζουσα ὄρνις χαίνει ἐκθαμβος πρὸς αὐτὸ, καὶ πᾶσα ἡ νεοττία μεγάλους ἀνοίγουσα ὀρθαλμοὺς καὶ πέ. εἰς αὐτοῦ στρεφομένη, ἐκφράζει τὴν ἐκπληξίν της δι' ἀνάρθρων κίτταδισμῶν, οὕτω καὶ ὅταν ἐφάνῃ ἐξάλλου μοῦνης τὸ ἀδύνηδες τοῦτο προϊόν, ἐθρο-ρυθίσθησαν οἱ νεοττοὶ τοῦ Περικλεῶς, καὶ εἰς τὸν

Διὰ τί ἡ φύσις, ἀνατρέπουσα ἐνταῦθα τοὺς κοινοὺς αὐτῆς κανόνας, ἀνέδειξε καλῆτερον τὸ συνήθως ὀλιγώτερον καλὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους φύλον; Δὲν τὸ ἡμεῖς εὐρομεν, ἀλλ' ἐπεὶ δὴ οἱ ἄνδρες τῆς Ταίτιδος εἶναι ὁμολογουμένως πωρονέστεροι τῶν γυναικῶν, ἡ ἰδιορρυθμία ἐκείνη τῆς φύσεως συνετέλεσε τοῦλάχιστον εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ ἀρίστην ἑτέραν τινὰ αὐτῆς ἀρχὴν, ὅτι ἡ μείζων καλλανὴ συνεπάγεται καὶ μείζονα αἰδοῦς δόσιν.

κάτω κόσμον ἀκόμη οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἀμεριμοὶ ἀναγνώσται, ἐκίνησαν διστακτικῶς πῶς τὴν κεφαλὴν, ὡς ἐνοχλούμεναι εἰς τὰς κεκτημένας των εἴσεις. Τί ποίημα εἶναι τοῦτο; ἀνέκραξαν, μάστιγα οἱ πρῶτοι. Εἰς ποίαν κατηγορίαν ὑπάγεται; Βλέπομεν τοῦ ἐπους τὰς ῥαψωδίας, τὸ σχῆμα; ἀλλὰ ποῦ εἶναι αἱ μάχαι, ποῦ τὰ θαυμάσια συμβάντα, ποῦ ὁ σπουδαῖος ἥρωας; Βλέπομεν τῶν στίχων τὴν διάταξιν; ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἡ ὁμοεικταληξία; ποῦ αἱ δεκα-